

СТОРІНКИ ПАМ'ЯТІ

ПЕТРО ХОМИЧ БІЛИЙ

(1924 – 2003)

Народився в місті Олевськ на Житомирщині в багатодітній родині. Перші кроки самостійного життя обпало на полум'я війни. Аби потрапити на фронт, приписав собі у військкоматі три зайвих роки. Спочатку був вишкіл у Київському військово-повітряному училищі та окружній школі снайперів у місті Бар на Вінниччині, а потім служба в 477-му окремому експлуатаційному батальйоні зв'язку в Ірані та 23-му автомобільному батальйоні в Москві.

У 1947 році лейтенант Радянської армії П.Х. Білий став студентом історичного факультету Київського державного педагогічного інституту імені О. Горького (нині Київський національний педагогічний університет імені М. Драгоманова). Після його закінчення з 1952 року на посаді старшого викладача розпочинає педагогічну діяльність в Ніжинському педагогічному інституті, пізніше став доцентом кафедри марксизму-ленінізму. У 1956 році успішно захистив кандидатську дисертацію.

1963-1968 роки пов'язані з роботою в Полтавському педагогічному інституті. Окрім викладацької роботи, П.Х. Білий бере активну участь у громадському житті закладу. Керує роботою студентського наукового гуртка, активно працює в профспілковому комітеті. Вніс значний вклад у підготовку Полтавського тому «Історії міст і сіл Української РСР».

З 1969 року працює доцентом, старшим науковим співробітником, завідувачем кафедри Полтавського кооперативного інституту. У 1981 році захистив докторську дисертацію та отримав учене звання професора. Інтелігентність та глибока професійна обізнаність Петра Хомича викликали незмінне почуття поваги серед студентів та колег.

АНАТОЛІЙ ЯКОВИЧ ВАРАВА

(1926 – 2009)

Народився в селі Лазірки Оржицького району на Полтавщині в родині службовця. Лихоліття війни, що пронеслося над рідним краєм, розлучило з дитинством, змусило рано стати дорослим. Після звільнення території Полтавщини від німецько-фашистських окупантів, у жовтні 1943 року призваний до лав Радянської армії.

У період 1949-1954 років здобував освіту на відділенні марксизму-ленінізму Київського державного педагогічного інституту імені О. Горького. По завершенні навчання перебував на партійній та педагогічній роботі в Чернігівській та Полтавській областях.

Упродовж 1961-1966 років працював викладачем філософії Комунарського гірничо-металургійного інституту. З 1966 року розпочинається його робота в Полтавському педагогічному інституті, котрій присвятив більше двадцяти років свого життя. Викладав різні філософські дисципліни.

Викладачі та студенти інституту шанували його за високу професійну майстерність і вимогливість, доброзичливість та толерантність.

ВІКТОР СТЕПАНОВИЧ ВОЛОВИК

(1938 – 2004)

Народився в Полтаві у родині службовця. Здобувши ґрунтовну освіту на історичному факультеті (відділення історії Греції та Риму) Ленінградського державного університету, з 1963 року працював на історичному факультеті Полтавського педінституту. Тридцять шість літ свого життя він присвятив вихованню вчителів-істориків, успішно поєднуючи викладацьку роботу з громадською діяльністю.

В.С. Воловик викладав на першому курсі таку складну, але вкрай потрібну для формування базових наукових знань студентів навчальну дисципліну, як історія стародавнього світу. Досвідчений лектор, він умів донести до слухачів закономірності історичного процесу, специфіку

розвитку кожної з античних країн. На його семінарських заняттях, які вважалися зразковими, студенти отримували навички системності у здобутті знань. Викладач учив першокурсників працювати з різними видами джерел, розвивав їх історичне мислення.

Ерудованість, широка професійна обізнаність, толерантність і людяність стали запорукою незаперечного авторитету старшого викладача кафедри всесвітньої історії В.С. Воловика серед колег та студентів педагогічного інституту.

БОРИС МИКОЛАЙОВИЧ ГОЛОВКО

(1949 – 1997)

Народився в місті Брянка Ворошиловградської області у шахтарській родині. У сімнадцятирічному віці на шахті «Анненській» розпочав свій трудовий шлях. Працював слюсарем, кріпильником, замірником гірних виробіток. Згодом навчався в Лисичанському педагогічному училищі, після закінчення якого працював учителем праці в школі.

Прагнучи здобути вищу освіту, в 1974 році вступає на філософський факультет Київського державного університету. По закінченні навчання за розподілом працює в Кіровоградському педагогічному інституті. Незабаром повертається до Київського університету для навчання в аспірантурі, де в 1984 році успішно захищає кандидатську дисертацію.

З кінця 1986 року по 1994 рік працював на посаді старшого викладача кафедри філософії Полтавського педагогічного інституту. За оцінкою його колег, мав ґрунтовні знання, відповідально ставився до своїх службових обов'язків.

Життя обірвалося надто завчасно, перекресливши плани, мрії, надії, сподівання...

ПАВЛО МУСІЙОВИЧ ДЕНИСОВЕЦЬ

(1920 – 1991)

Народився в селі Іванівка Баранівського району Житомирської області у родині селянина-середняка. Навчання на історичному факультеті Київського державного університету перервала війна. На студентську лаву вдалося повернутися лише в 1946 році, пройшовши з боями фронти Великої Вітчизняної війни та службу в групі радянських окупаційних військ у Німеччині.

У 1948 році захистив кандидатську дисертацію, в 1969 році – докторську дисертацію. Викладацьку діяльність розпочав у 1946 році старшим викладачем Херсонського педінституту. Пізніше, в різний час, очолював кафедру історії СРСР в Херсонському, Івано-Франківському, Луцькому педагогічних інститутах (зокрема, у 1955-1957 роках – ректор Луцького педінституту).

З 1957 року по 1991 рік працював у Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка на посадах декана історико-філологічного факультету, декана історичного факультету, професора та завідувача кафедри історії СРСР і УРСР. Досліджував аграрну історію України XIX – першої чверті XX століття, історію Полтавщини. Творчий доробок вченого складає близько 115 наукових праць.

За мужність і хоробрість на фронтах Великої Вітчизняної війни, самовіддану працю на педагогічній ниві П.М. Денисовець нагороджений численними високими державними відзнаками і нагородами, зокрема орденами Бойового Червоного Прапора, О.Невського. Світлу пам'ять про мужню людину, талановитого вченого-історика зберігають тисячі його вдячних учнів.

ВІРА НИКАНОРІВНА ЖУК

(1928 – 2008)

Народилася в селі Кривуші Кременчуцького району Полтавської області у родині службовця.

Навчалася в Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка, по закінченні якого в 1955 році отримала диплом історика-архівіста. Відтоді двадцять п'ять років свого життя віддала улюбленій архівній справі. Працювала в Державному архіві Полтавської області на посаді старшого наукового співробітника, начальника відділу використання та публікації документів. Займалася дослідженням історії архівної справи, історії Полтавщини, підготовкою збірників документів з фондів ДАПО тощо. Брала активну участь у створенні фундаменталь-

ної книги «Історія міст і сіл Української РСР. Полтавська область» (1997), за що була удостоєна почесного звання «Заслужений працівник культури УРСР».

У 1977 році успішно захистила кандидатську дисертацію. З 1978 року на викладацькій роботі в Полтавському державному педагогічному інституті імені В.Г. Короленка. Упродовж майже десяти років передавала Віра Никанорівна свої глибокі теоретичні знання та багатий практичний досвід допитливому студентству.

До останніх днів свого життя не залишала подвижницької праці вченого-дослідника. Основними напрямками наукової діяльності В.Н. Жук були історичне краєзнавство, історія Полтавщини, пам'ятники історії та культури, давня історія України, українсько-болгарські, українсько-німецькі зв'язки. Її науковий доробок налічує понад 600 друкованих праць, у тому числі кілька монографій. Надавала велику методичну допомогу вчителям та учням, розробляла методичні рекомендації, посібники. Активно співпрацювала з Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського.

ОЛЕКСАНДР КАРПОВИЧ ЗУБАНЬ

(1921 – 1993)

Народився в селі Плехів Оржицького району в сім'ї селянина-бідняка. У 1939 році закінчив Великосорочинський педагогічний технікум і того ж року був призваний у Червону армію. Навчався в Ленінградському військовому училищі зв'язку, після закінчення якого в серпні 1941 року направлений у війська протиповітряної оборони Закавказького фронту. Після демобілізації з армії навчався в Київському державному університеті імені Т.Г. Шевченка. З 1950 по 1967 роки працював старшим викладачем, доцентом, професором у вищих навчальних закладах міста Львова. У 1955 році захистив кандидатську дисертацію, в 1967 році – докторську.

У Полтавському державному педагогічному інституті імені В.Г.Короленка професор О.К. Зубань працював з листопада 1967 року по жовтень 1976 року завідувачем кафедри історії КПРС і філософії і одночасно в 1971-1975 роках – ректором інституту. У наступному був обраний за конкурсом завідувачем кафедри філософії і наукового комунізму Полтавського інженерно-будівельного інституту, де й працював до виходу на пенсію в 1981 році.

О.К. Зубань спеціалізувався на дослідженні історії народної освіти в Україні в перші повоєнні роки. З цієї теми опублікував кілька монографічних праць.

Залишив по собі добру пам'ять у колективі педінституту як ерудований викладач, доброзичлива й чуйна людина.

ЛІДІЯ ЛОГВИНІВНА МАЗУРЕНКО

(1920 – 2000)

Народилася в родині військовослужбовця у місті Немирів на Вінничині. Після закінчення школи вступила на історичний факультет Харківського державного університету. Однак навчання улюбленої професії перервала війна. Упродовж трьох років Лідія Логвинівна працювала медсестрою в евакогоспіталях Харкова, а пізніше Новосибірська.

Закінчити навчання та здобути фах історика вдалося лише в 1945 році. Відтоді майже на тридцять літ свій життєвий та творчий шлях Лідія Логвинівна пов'язала з Полтавським педагогічним інститутом, куди за розподілом була направлена по закінченні історичного факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

Працюючи на кафедрі історії та загальної історії, викладала курс нової історії, історії країн Сходу, активно долучалася до громадської роботи.

Завдяки високому професіоналізму, педагогічній майстерності та людяності користувалася повагою серед колег-викладачів та студентів.

МАРІЯ ІВАНІВНА МАЛИЧ

(1915 – 2002)

Народилася в місті Полтаві. Трудовий шлях розпочала робітницею промислово-кооперативної артілі. Навчалася на педагогічних курсах в місті Красноград, Красноградському інсти-

туті соціального виховання, а пізніше в Полтавському педагогічному інституті, який успішно закінчила в 1935 році. Упродовж 1935-1940 років викладала історію в середніх навчальних закладах Полтави. Водночас вона заочно закінчує історичний факультет Харківського державного педагогічного педінституту і тут же вступає до аспірантури на кафедрі нової історії.

З березня 1940 року трудова біографія Марії Іванівни на довгі десятиріччя пов'язується з Полтавським педагогічним інститутом. Тут вона успішно пройшла щаблі викладацької кар'єри від асистента до доцента, захистила кандидатську дисертацію (1953 рік), здобула авторитет, любов і пошану у студентів і колег. І тільки одного разу переривалося піввікове служіння рідному вишу – з серпня 1941 року по березень 1941 року вона перебувала в евакуації, де самовіддано працювала на трудовому фронті. У квітні 1944 року М.І.Малич повертається до Полтави і відтоді аж до виходу на пенсію в 1986 році трудилася в рідному педінституті. Окрім плідної викладацької та наукової роботи, М.І.Малич активно займалася громадською роботою: читала лекції в трудових колективах міста і області, очолювала факультет громадських професій у ПДП. Та чи не найбільш відповідальним і улюбленим серед її громадських доручень було наставництво, опікування колективами художньої самодіяльності й, зокрема, студентською хоровою капелюю.

Викладацька діяльність Малич, її громадська робота знайшли визнання і були відзначені нагородами: орденом Трудового Червоного Прапора, кількома медалями, медаллю АПН СРСР «А.С. Макаренко».

ВАСИЛЬ ЄГОРОВИЧ ЛОБУРЕЦЬ

(1930 – 2006)

Народився в селянській родині в селі Підруда Миргородського району Полтавської області. Навчався на історичному факультеті Київського державного педагогічного інституту імені О.Горького. Після закінчення з відзнакою вищого навчального закладу продовжив навчання в аспірантурі цього ж інституту.

У грудні 1956 року В.Є. Лобурець відповідно до розподілу прибув на роботу до Полтавського педінституту. Обіймав посади асистента, старшого викладача, доцента кафедр загальної історії та історії СРСР і УРСР. У 1963 році захистив кандидатську дисертацію, у 1981 році – докторську.

З 1981 року професор В.Є. Лобурець понад 20 років був завідувачем кафедр загальної історії, історії СРСР і УРСР, тривалий час обіймав посаду проректора з наукової роботи.

У дослідницькому доробку науковця і викладача – публікації з історії робітництва України, історичного краєзнавства, історії педагогічних досліджень, наукова документалістика та публіцистика. В. Є. Лобурець стояв біля витоків відродженої у 1990 році Всеукраїнської спілки краєзнавців, Полтавського наукового товариства краєзнавців. Автор і член редколегії Полтавського тому серії книг «Реабілітовані історією». Всього ним опубліковано близько 300 друкованих праць.

Наукова викладацька та громадська діяльність В.Є. Лобурця відзначені державними нагородами, зокрема орденом Трудового Червоного Прапора. Йому було присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». З усіх своїх трудових нагород професор В.Є. Лобурець найбільше цінував медаль АПН СРСР «А.С.Макаренко» – свідчення його як людинознавця, Учителя з великої літери.

Колеги і студенти шанували Василя Єгоровича за високий професіоналізм, вимогливість і справедливість, блискучі організаторські якості, людяність і доброту.

ОЛЕКСАНДР ФЕДОСІЙОВИЧ НІКОЛАЄНКО

(1942 – 2004)

Народився в селі Соснівка на Полтавщині в селянській родині. Закінчивши школу, за комсомольською путівкою поїхав до шахтарського краю. Тут, у місті Краснодон на Луганщині, з роботи на шахті розпочинається його трудова біографія.

Упродовж 1964-1969 років навчався на філософському факультеті Київського державного університету. По його закінченні – на лекторській роботі в системі партійних органів, а потім працював старшим викладачем в Полтавському медичному інституті. У 1986 році захистив

кандидатську дисертацію. Викладацьку, наукову, методичну роботу успішно поєднував з активною громадською діяльністю.

Останні роки життя нерозривно пов'язані з Полтавським педагогічним інститутом, де він працював доцентом кафедри філософії. Завдяки широкій ерудиції, фаховій обізнаності, вимогливим та доброзичливим ставленням до студентів здобув професійне визнання та повагу студентів і колег.

ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ ПАЩЕНКО

(1947 – 2010)

Народився майбутній вчений і педагог у селі Дружба Решетилівського району в сім'ї колгоспника. По закінченню середньої школи рік пропрацював водієм у колгоспі. З вересня 1966 року по листопад 1968 року проходив строкову службу в Південній групі радянських військ в Угорщині, був свідком і вимушеним учасником відомих подій у Чехословаччині. Демобілізувавшись з армії, влаштувався слюсарем на Київський завод «Ленінська кузня». Одночасно навчався на вечірньому, а згодом на заочному відділенні філософського факультету Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка.

Перші кроки на педагогічній ниві В.О. Пащенко зробив, працюючи в 1972-1975 роках учителем історії Фарбівської середньої школи Яготинського району Київської області. В червні 1975 року успішно склав державні екзамени і отримав диплом з відзнакою зі спеціальності «Філософ. Викладач філософських дисциплін і суспільствознавства». З вересня 1975 року В.Пащенко працював у Полтавському державному педагогічному інституті імені В.Г. Короленка спочатку старшим лаборантом, завідувачем кабінету філософії, з 1976 року – асистентом цієї ж кафедри. Через рік його призначили старшим викладачем та заступником декана філологічного факультету, доцентом, проректором, а з лютого 1991 року по 2008 року – ректором Полтавського державного педагогічного інституту (з 1999 року – педуніверситету).

Ректорську посаду Володимир Олександрович обіймав у надзвичайно напружений час становлення незалежної України, в умовах економічної кризи, котру переживала країна. За 18 років ректорства йому вдалося зробити багато: збережено професорсько-викладацький склад вишу, його матеріально-технічну базу, акредитовано нові спеціальності, педінститут здобув статус педуніверситету. Значною була роль ректора у підготовці науково-педагогічних кадрів для вишу. При ньому почали функціонувати аспірантура і докторантура в тому числі на історичному факультеті спеціальності «Вітчизняна історія». Під його науковим керівництвом захищено 2 докторських і 7 кандидатських дисертацій. Редагував на історичному факультеті науково-теоретичний часопис «Історична пам'ять».

У 1978 році В.О. Пащенко захистив кандидатську дисертацію з філософії, а в 1994 році – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук. Як науковець був спеціалістом у галузі вивчення взаємин держави і церкви. Мав понад 380 публікацій здебільшого з цієї проблематики, в тому числі 18 індивідуальних і колективних монографій. Уперше у вітчизняній історіографії здійснив фундаментальне дослідження проблеми державної політики радянської влади щодо православної та греко-католицької церков. На основі його ідей і розробок сформувалася наукова школа академіка Пащенко навколо якої згуртувалось понад двадцять дослідників.

З історичним факультетом В.О. Пащенко пов'язує праця на посадах декана (1982-1983 роки), завідувача кафедри історії України, а з липня 2008 року до останніх днів життя – професора цієї ж кафедри.

Вагомий внесок кандидата філософських наук, доктора історичних наук, професора, академіка НАПН України В.О. Пащенко в українську науку, освіту та культуру, його громадську діяльність гідно поціновані: церковними орденами Миколи Чудотворця «За примноження добра на землі», «За патріотизм», «Преподобного Нестора Літописця», медалями Антона Макаренка, Костянтина Ушинського, Петра Могилы, званням «Заслужений працівник освіти і науки України» та багатьма іншими нагородами.

Залишив по собі добру пам'ять в колективі педуніверситету за високий професіоналізм, блискучі організаторські здібності, чуйність і доброзичливість.

ІВАН МИКИТОВИЧ РЕВА

(1920 – 2004)

Народився в селі Піщане Золотоніського району Черкаської області в селянській родині. Навчання на історичному факультеті Сумського державного педагогічного інституту перервала війна. До студіювання історичних дисциплін вдалося повернутися лише в 1946 році. По закінченні Київського державного педагогічного інституту імені О. Горького продовжує навчання в аспірантурі при кафедрі історії СРСР. 1965 року захистив кандидатську дисертацію.

Наступного року розпочинає викладацьку діяльність у вищій школі. Спочатку на посаді старшого викладача кафедри історії СРСР Уманського педагогічного інституту, а з 1967 року доцента кафедри загальної історії, історії СРСР і УРСР Полтавського педагогічного інституту. Як науковець спеціалізувався на дослідженні проблем аграрної історії України початку ХХ століття, революційного руху 1905-1907 роках.

За роки роботи в інституті зарекомендував себе висококваліфікованим спеціалістом. Активно долучався до громадської, методичної роботи, багато часу та сил віддавав роботі з студентами.

ЛЕОНІД ЮРІЙОВИЧ САВИЦЬКИЙ

(1923 – 2000)

Народився в селі Образівка Шосткинського району Сумської області у родині службовця. Закінчив середню школу і вступив до Московського інституту хімічного машинобудування, та студіювати науки довелося не довго.

3 липня 1941 року студент Л.Ю.Савицький добровольцем вступив у дивізію народного ополчення Бауманського району, і відтоді розпочалася його військова біографія. Учасник боїв на Західному, Другому Білоруському, Першому Далекосхідному фронтах. Після закінчення Великої Вітчизняної війни він продовжував навчання, але вже у військових ВНЗ, зокрема закінчив військово-політичну академію. Служив у військах та військових училищах.

У 1972 році підполковник Л.Ю.Савицький звільнився з військової служби в запас, що стало початком нового етапу його життя та педагогічної діяльності. З цього часу майже на два десятиліття пов'язав свою трудову біографію з Полтавським педагогічним інститутом. У 1974 році успішно захистив кандидатську дисертацію. Викладав курси історичного матеріалізму та етики, щедро ділився з студентами своїм багатим життєвим досвідом. Завжди відзначався активною життєвою позицією, брав активну участь у громадській роботі.

ОЛЕКСАНДР ПАВЛОВИЧ САМОЙЛЕНКО

(1931 – 2003)

Народився в селі Моринці Звенигородського району на Черкащині в сім'ї селянина-колгоспника. Навчання на історико-філософському факультеті Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка передували служба в армії та перші трудові «університети» Київського машиноскладального заводу «Більшовик».

Здобувши історичну освіту, молодий спеціаліст за розподілом кілька років працював у партійному архіві Полтавського обкому партії. Далі продовжив навчання в аспірантурі Київського державного університету, після завершення якої, в 1969 році, успішно захистив кандидатську дисертацію. Цього ж року розпочинається викладацька діяльність в Полтавському державному педагогічному інституті, котрій присвятив тридцять років свого життя.

У сфері наукових зацікавлень доцента О.П. Самойленко була проблематика Великої Вітчизняної війни, різним аспектам її історії присвячено ряд публікацій дослідника. Успішна викладацька робота органічно поєднувалася з виконанням численних громадських доручень, активною лекційною роботою серед населення області, різноплановою виховною роботою з студентами, вдячні спогади про яку через роки проносять вихованці історичного факультету.

ІВАН ГРИГОРОВИЧ СЛЮСАРЕНКО

(1940 – 2004)

Народився в селі Велика Кохнівка Кременчуцького району на Полтавщині в родині робітника. Після закінчення семирічної школи продовжив навчання в Александрійському сільсько-господарському технікумі. Згодом служба в Радянській армії. Після демобілізації трудовий шлях розпочав на Кременчуцькому автомобільному заводі, працюючи токарем.

У 1964-1970 роках навчався на філософському факультеті Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. По завершенні навчання, за розподілом Міністерства освіти УРСР, був направлений до Полтавського педагогічного інституту. Пройшов шлях від асистента до доцента, завідувача кафедри філософії. Викладав курс діалектичного та історичного матеріалізму. Закінчив цільову аспірантуру на кафедрі філософії Харківського державного університету. У 1987 році захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, наступного року отримав вчене звання доцента.

Тридцять років невтомної праці на освітянській ниві, вдячна пам'ять учнів-студентів і колег-викладачів – такий найвагоміший доробок науково-педагогічної діяльності І. С. Слюсаренка.

ОЛЕКСІЙ ХРИСАНТОВИЧ СОКОЛОВСЬКИЙ

(1914 – 2000)

Народився в селі Ступки Лохвицького району Полтавської області у робітничій сім'ї. Здобуваючи фах історика, навчався спочатку в Харківському, а пізніше в Одеському державному педагогічному інституті. Після закінчення вишу в 1935 році, як один з кращих випускників, був залишений в аспірантурі на кафедрі історії Середніх віків. Одночасно розпочинає педагогічну діяльність, працюючи асистентом кафедри.

З перших днів Великої Вітчизняної війни – в лавах Червоної армії, командир взводу, роти.

У 1946 році направлений на роботу до Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка, з яким пов'язує весь подальший творчий шлях. Викладання курсів історії Стародавнього світу, Середніх віків, нової та новітньої історії країн Європи та Америки на кафедрі загальної історії вдало поєднувалися з науковими пошуками вченого-дослідника. У 1954 році успішно захистив кандидатську дисертацію. Цікавився проблемами історії Сербії, Болгарії, Чехії, займався дослідженням краєзнавчої проблематики.

Майже чотири десятиліття доцент О.Х. Соколовський передавав свої знання молоді, ділився з нею багатим життєвим досвідом. Високий професіоналізм, вимогливість і справедливість, людяність і доброта здобули визнання і пошану студентів та викладачів інституту.

ЯКІВ ІВАНОВИЧ ТАРАН

(1937 – 1993)

Народився в селі Зубівка Миргородського району на Полтавщині, в сім'ї селянина-колгоспника. Певно саме тому перша професія, здобута в Хомутецькому зоотехнікумі, була тісно пов'язана з сільським господарством. З вибором професії, що стала справою всього його життя, остаточно визначився в 1961 році, вступивши на філософський факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

Навчання в університеті поєднував з педагогічною роботою в школах Гадяцького та Миргородського районів. У 1967 році дипломований випускник Київського університету розпочинає викладацьку діяльність у вищій школі. Працював на посаді старшого викладача в Полтавському медичному інституті, згодом, після закінчення аспірантури, в Дніпродзержинському індустріальному інституті.

З 1976 року Я.І. Таран упродовж сімнадцяти років трудився у Полтавському державному педагогічному інституті на посадах старшого викладача, доцента кафедри філософії.

Викладацький колектив та студенти шанували його за високий професіоналізм, вимогливість і справедливість, людяність та доброзичливість.